

Studiekring Hendrik Willem Heuvel.

Op 11 mei 2013 is de 'Studiekring Hendrik Willem Heuvel' opgericht. Een aantal liefhebbers van het werk van meester Heuvel (1864-1926) – alleen al door zijn *Oud-Achterhoeksch Boerenleven* een icoon in de Achterhoek – heeft zich daarin verzameld om aan zijn boeken, artikelen, plaatsbeschrijvingen en andere activiteiten meer bekendheid te geven. Ook Heuvels leven zal onderwerp van studie zijn. Tot voorzitter van de Studiekring is benoemd René Nijhof uit Arnhem. Hij is tevens voorzitter van de vereniging 'Vereniging Vrienden van museum de Lebbenbrugge', het museum aan de Lebbenbruggedijk te Borculo, waarvan Heuvel in wezen de geestelijke vader is. Dr. Derk Jansen uit Oenkerk (Fr.), die in 2009 het boek *Heuvel hervonden* publiceerde, vervult het secretariaat. Voor vragen en inlichtingen aangaande de Studiekring is hij bereikbaar op het adres: Heemstrasingel 24, 9062 GG Oenkerk, tel. 058 2561759, e-mail: derkjansen@planet.nl

Op deze in ontwikkeling zijnde site, waarvoor de ruimte werd beschikbaar gesteld door de Heuvelstichting (website: Vereniging Vrienden van museum de Lebbebrugge), zal bekendheid worden gegeven aan de activiteiten van de Studiekring waaronder de publicatie van (deel) studies. Een eerste aanzet wordt gevormd door vier (korte) artikelen van de hand van de secretaris; tevens wordt een aantal beschouwingen van Heuvel zelf opgenomen.

In: *Meester Heuvel leest . . . en wordt gelezen!* zien we hoe intensief hij las; non-fictie veelal. Centraal staat in de eerste bijdrage het boek *Helmut Haringa* van de Duitse jurist Herman Popert. Deze in 1910 verschenen 'onthoudersroman' moest Heuvel natuurlijk lezen, want als auteur van de anti-alcohol brochure *Een vijand van Stad en Land* uit 1909 had hij, ook landelijk, laten zien hoe het kwaad van het alcoholmisbruik woekerde. *Helmut Haringa* werd vertaald en uitgegeven door de jeugdige Amersfoortse uitgever Arie Gerrit Schoonderbeek; het werd meteen een groot succes. Ook op Schoonderbeek maakte het boek een onuitwisbare indruk.

De tweede bijdrage handelt over Hendrik Willems uiterst korte verblijf op Ruimzicht, voor jongens als hij een vooropleiding voor het Doetinchemse gymnasium die op zich weer een voorportaal was voor de universitaire studie theologie. Verscheurd door heimwee bleef hij slechts twee dagen op Ruimzicht.

In: *Hendrik Willem Heuvel (1864-1926) en Gerrit Velderman (1837-1917)* wordt licht geworpen op hun onderlinge relatie. Velderman is evenals Heuvel een unieke figuur die als vertaler van de werken van onder andere Hans Christian Andersen grote bekendheid genoot. Hij werd hoofdredacteur van *De Graafschapbode* waaraan hij ook bijdragen in dialect leverde. Gezien het leeftijdsverschil tussen beiden kan men denken aan een leermeester-gezel relatie, dat lijkt overigens betwistbaar; daarvoor was Heuvel toch te erudiet en te vrijzinnig in de betekenis van: 'vrij van zin.' Opgenomen zijn een tweetal

toespraken van Heuvel: bij de 80-jarige verjaardag van Velderman en bij diens overlijden. Hun onderlinge sociale verkeer wordt gevolgd aan de hand van de dagboek aantekeningen van Heuvel.

Heuvel was ook nauw bevriend met de predikant Frits Reitsma, ondanks het feit dat die maar kort te Borculo stond. Reitsma stond aanvankelijk bekend als christen-socialist, maar het artikel: *Ds. Frits Reitsma en Hendrik Willem Heuvel* laat zien dat de redactie van het christen-socialistische weekblad *De Blijde Wereld* daar toch anders over dacht.

Heuvel schijnt eens gezegd te hebben: Ik wil graag naar de hemel, maar die moet dan wel lijken op de Achterhoek. Dit thema komt aan de orde in *Het is nog niet geopenbaard, wat wij zullen zijn*. Deze beschouwing over onsterfelijkheid bevindt zich in Heuvels archief (ECAL te Doetinchem) onder n° 315, schrift III, 78-82; we maken ook kennis met een aantal vrijzinnige geloofsopvattingen van Heuvel.

In *God in de natuur* laat Heuvel de natuur zien als een verbeelding van het goddelijke; als we God ergens kunnen leren kennen, dan is het daar volgens hem. Heuvel schreef het stuk naar aanleiding van een prijsvraag; in het archief van Heuvel is het n° 314.

Derk Jansen